

16

9. apríl

LÆKNASKIPUNARLÖG

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Á Íslandi skulu vera læknishéruð, sem hér greinir:

1. *Reykjavíkurhérað:* Reykjavíkurborg og Seltjarnarneshreppur. Læknissetur í Reykjavík;
2. *Álafosshérað:* Þingvallahreppur, Mosfellshreppur, Kjálarneshreppur og Kjósarhreppur. Læknissetur á Álafossi;
3. *Akraneshérað:* Hvalfjarðarstrandahreppur, Skilmannahreppur, Innri-Akraneshreppur, Akraneskaupstaður og Leirár- og Melahreppur. Læknissetur á Akranesi;
4. *Kleppjárnshérað:* Andakílshreppur, Skorradalshreppur, Lundarreykjadalshreppur, Reykholtshreppur, Hálsahreppur, Hvítársíðahreppur, Þverárhliðahreppur, Norðurárdalshreppur og Stafholtstungnahreppur. Læknissetur á Kleppjárnshéraði;
5. *Borgarneshérað:* Borgarhreppur, Borgarneshreppur, Álftaneshreppur, Hraunhreppur, Kolbeinsstaðahreppur og Eyjahreppur. Læknissetur í Borgarnesi;
6. *Ólafsvíkurhérað:* Staðarsveit, Breiðvíkurhreppur, Neshreppur, Ólafsvíkurhreppur og Fróðárhreppur. Læknissetur í Ólafsvík;
7. *Stykkishólmsheféð:* Miklaholtshreppur, Eyrarsveit, Helgafellssveit, Stykkishólmsheféð og Skógarstrandahreppur. Læknissetur í Stykkishólmi;
8. *Búðardalshérað:* Hörðudalshreppur, Miðdalshreppur, Haukadalsheféð, Laxárdalshreppur, Hvammshreppur, Fellsstrandahreppur, Klofningsheféð, Skarðshreppur og Saurbæjarhreppur. Læknissetur í Búðardal;
9. *Reykhólahérað:* Geiradalshreppur, Reykhólahreppur og Gufudalshreppur. Læknissetur á Reykhólum;
10. *Flateyjarhérað:* Flateyjarhreppur og Múlahreppur. Læknissetur í Flatey;
11. *Patreksfjarðarhérað:* Barðastrandahreppur, Rauðasandshreppur, Patreksheféð og Tálknafjarðahreppur. Læknissetur á Patreksfirði;
12. *Bildudalshérað:* Ketildalshreppur, Suðurfjarðahreppur og Auðkúluhreppur. Læknissetur á Bildudal;
13. *Þingeyrarhérað:* Þingeyrarhreppur og Mýrahreppur. Læknissetur á Þingeyri;
14. *Flateyrarhérað:* Mosvallahreppur, Flateyrarhreppur og Suðureyrarhreppur. Læknissetur á Flateyri;
15. *Bolungarvíkurhérað:* Hólshreppur. Læknissetur í Bolungarvík;
16. *Ísafjarðarhérað:* Ísafjarðarkaupstaður og Eyrarhreppur. Læknissetur á Ísafirði;
17. *Súðavíkurhérað:* Súðavíkurhreppur, Ögurhreppur, Reykjarfjarðahreppur, Nauteyrarhreppur, Snæfjallahreppur, Grunnavíkurhreppur og Sléttuhreppur. Læknissetur í Súðavík;
18. *Djúpavíkurhérað:* Árneshreppur. Læknissetur á Djúpavík;

19. *Hólmavíkurhérað*: Kaldrananeshreppur, Hrófbergshreppur, Hólmavíkur- 16
hreppur, Kirkjubólshreppur, Fellshreppur og Óspakseyrarhreppur. Læknis- 9. apríl
setur á Hólmavík;
20. *Hvammstangahérað*: Bæjarhreppur, Staðarhreppur, Fremri-Torfustaða-
hreppur, Ytri-Torfustaðahreppur, Hvammstangahreppur, Kirkjuhvamms-
hreppur, Þverárhreppur og Þorkelshólshreppur. Læknissetur á Hvammstanga;
21. *Blönduóshérað*: Áshreppur, Sveinsstaðahreppur, Torfalækjarhreppur, Blöndu-
óshreppur, Svínavatnshreppur, Bólstaðarhlíðarhreppur, Engihlíðarhreppur og
Vindhælishreppur. Læknissetur á Blönduósi;
22. *Höfðahérað*: Höfðahreppur og Skagahreppur. Læknissetur í Höfðakaupstað;
23. *Sauðárkrókshérað*: Skefilsstaðahreppur, Skarðshreppur, Sauðárkrókskaup-
staður, Staðarhreppur, Seiluhreppur, Lýtingsstaðahreppur, Akrahreppur og
Rípurhreppur. Læknissetur á Sauðárkróki;
24. *Hofsóshérað*: Viðvíkurhreppur, Hólahreppur, Hofshreppur, Hofsóshreppur,
Fellshreppur, Haganeshreppur og Holtshreppur. Læknissetur á Hofsósi;
25. *Siglufjarðarhérað*: Siglufjarðarkaupstaður og Grimseyjarhreppur. Læknissetur
á Siglufirði;
26. *Ólafsfjarðarhérað*: Ólafsfjarðarkaupstaður. Læknissetur í Ólafsfirði;
27. *Dalvíkurhérað*: Hríseyjarhreppur, Dalvíkurhreppur, Svarfaðardalshreppur og
Árskógshreppur. Læknissetur á Dalvík;
28. *Akureyrarhérað*: Arnarneshreppur, Skriðuhreppur, Öxnadalshreppur, Glæsi-
bæjarhreppur, Akureyrarkaupstaður, Hrafnagilshreppur, Saurbæjarhreppur,
Öngulsstaðahreppur og Svalbarðsstrandarhreppur. Læknissetur á Akureyri;
29. *Grenivíkurhérað*: Grýtubakkahreppur og Hálshreppur. Læknissetur á Grenivík;
30. *Breiðumýrarhérað*: Ljósavatnshreppur, Bárðdælahreppur, Skútustaðahreppur
og Reykdælahreppur. Læknissetur á Breiðumýri;
31. *Húsavíkurhérað*: Aðaldælahreppur, Reykjahreppur, Húsavíkurkaupstaður,
Tjörneshreppur og Flateyjarhreppur. Læknissetur á Húsavík;
32. *Kópaskershérað*: Kelduneshreppur, Öxarfjarðarhreppur, Fjallahreppur, Prest-
hólahreppur og Raufarhafnarhreppur. Læknissetur á Kópaskeri;
33. *Þórshafnarhérað*: Svalbarðshreppur, Þórshafnarhreppur, Sauðaneshreppur og
Skeggjastaðahreppur. Læknissetur á Þórshöfn;
34. *Vopnafjarðarhérað*: Vopnafjarðarhreppur. Læknissetur á Vopnafirði;
35. *Norður-Egilsstaðahérað*: Hlíðarhreppur, Jökuldalshreppur, Hróarstungu-
hreppur, Fellahreppur og Fljótsdalshreppur. Læknissetur í Egilsstaðarþorpi;
36. *Austur-Egilsstaðahérað*: Eiðahreppur, Vallahreppur, Egilsstaðahreppur og
Skriðdalshreppur. Læknissetur í Egilsstaðarþorpi;
37. *Bakkagerðishérað*: Hjaltastaðahreppur og Borgarfjarðarhreppur. Læknissetur
í Bakkagerðisþorpi;
38. *Seyðisfjarðarhérað*: Loðmundarfjarðarhreppur, Seyðisfjarðarhreppur og Seyðis-
fjarðarkaupstaður. Læknissetur á Seyðisfirði;
39. *Neshérað*: Mjóafjarðarhreppur, Neskaupstaður og Norðfjarðarhreppur. Læknis-
setur í Neskaupstað;

- 16 40. *Eskifjarðarhérað*: Helgustaðahreppur, Eskifjarðahreppur, Reyðarfjarðarhreppur og suðurbyggð Reyðarfjarðar. Læknissetur á Eskifirði;
9. apríl 41. *Búðahérað*: Fáskrúðsfjarðahreppur, að undantekinni suðurbyggð Reyðarfjarðar, Búðahreppur og Stöðvarhreppur. Læknissetur í Búðarþorpi;
42. *Djúpavogshérað*: Breiðdalshreppur, Beruneshreppur, Búlandshreppur og Geithellnahreppur. Læknissetur á Djúpavogi;
43. *Hafnarhérað*: Bæjarhreppur, Hafnarhreppur, Nesjahreppur, Mýrahreppur, Borgarhafnarhreppur og Hofshreppur. Læknissetur á Höfn;
44. *Kirkjubæjarhérað*: Hörgslandshreppur, Kirkjubæjarhreppur, Skaftártungu-
hreppur, Leiðvallahreppur og Álftavershreppur. Læknissetur á Kirkjubæjar-
klaustri;
45. *Víkurhérað*: Hvammshreppur, Dyrhólahreppur og Austur-Eyjafjallahreppur. Læknissetur í Vík;
46. *Vestmannaeyjahérað*: Vestmannaeyjakaupstaður. Læknissetur í Vestmanna-
eyjum;
47. *Hvolshérað*: Vestur-Eyjafjallahreppur. Austur-Landeyjahreppur, Vestur-Land-
eyjahreppur, Fljótshlíðahreppur og Hvolhreppur. Læknissetur á Stórólfshevoli;
48. *Helluhérað*: Rangárvallahreppur, Landmannahreppur, Holtahreppur, Ása-
hreppur og Djúparhreppur. Læknissetur á Hellu;
49. *Laugaráshérað*: Skeiðahreppur, Gnúpverjahreppur, Hrunamannahreppur, Bisk-
upstungnahreppur, Laugardalshreppur og Grímsneshreppur. Læknissetur í
Laugarási;
50. *Selfosshérað*: Villingaholtshreppur, Hraungerðishreppur, Gaulverjabæjar-
hreppur, Sandvíkurhreppur, Selfosshreppur og Grafningshreppur. Læknis-
setur á Selfossi;
51. *Eyrarbakkahérað*: Stokkseyrarhreppur og Eyrarbakkahreppur. Læknissetur á
Eyrarbakka;
52. *Hveragerðishérað*: Ölfushreppur, Hveragerðishreppur og Selvogshreppur. Læknissetur í Hveragerði;
53. *Keflavíkurhérað*: Grindavíkurhreppur, Hafnahreppur, Miðneshreppur, Gerða-
hreppur, Keflavíkurkaupstaður og Njarðvíkurhreppur. Læknissetur í Keflavík;
54. *Hafnarfjarðarhérað*: Vatnsleysustrandarhreppur, Hafnarfjarðarkaupstaður,
Garðahreppur og Bessastaðahreppur. Læknissetur í Hafnarfirði;
55. *Kópavogshérað*: Kópavogshreppur. Læknissetur í Kópavogi.

Við bætast eftirtalin læknishéruð, þegar þau verða skipuð:

- Staðarhérað*: Miklaholtshreppur, Staðarsveit og Breiðavíkurhreppur. Læknis-
setur á Staðarstað;
- Suðureyrarhérað*: Suðureyrarhreppur. Læknissetur á Suðureyri;
- Raufarhafnarhérað*: Raufarhafnarhreppur. Læknissetur á Raufarhöfn.
Ólafsvíkurhérað, Stykkishólmsheiráð, Flateyrarhérað og Kópaskershérað skerð-
ast samsvarandi.

2. gr.

Í eftirgreindum læknishéruðum eiga íbúar einstakra hreppa og hreppshluta
jöfnum höndum rétt á að vitja héraðslæknis í nágrennahéraði, eins og hér greinir:

1. Búðardalshérað: íbúar Rauðseyja og Rúfeyja til Flateyjar; aðrir íbúar Skarðs- 16
hrepps og íbúar Klofningshrepps til Stykkishólms; 9. apríl
2. Stykkishólmshérað: íbúar Miklaholtshrepps til Borgarness;
3. Patreksfjarðarhérað: íbúar á Hjarðarnesi í Barðastrandarhreppi til Flateyjar;
4. Bildudalshérað: íbúar Auðkúluhrepps til Þingeyrar;
5. Þingeyrarhérað: íbúar Ingjaldssands til Flateyrar;
6. Súðavíkurhérað: íbúar héraðsins utan Súðavíkurhrepps til Ísafjarðar;
7. Hólmavíkurhérað: íbúar Kaldrananeshrepps norðan Kallbakskleifar til Djúpa-
víkur;
8. Blönduóshérað: íbúar Vindhælishrepps utan Hafursstaðaár til Höfðakaup-
staðar;
9. Siglufjarðarhérað: íbúar Grimseyjar til Húsavíkur;
10. Grenivíkurhérað: íbúar Háls- og Illugastaðasókna í Hálshreppi til Akureyrar;
11. Breiðumýrarhérað: íbúar Ljósavatnshrepps neðan Þóróddsstaðar til Húsavíkur;
12. Kópaskershérað (eftir að Raufarhafnarhérað hefur verið stofnað): íbúar
Presthólahrepps austan Blikalóns og Svalbarðshrepps norðan Hálsa til Raufar-
hafnar;
13. Bakkagerðishérað: íbúar Hjaltastaðahrepps til Egilsstaða;
14. Hafnarhérað: íbúar Hofshrepps til Kirkjubæjarklausturs;
15. Kirkjubæjarhérað: íbúar Álftavershrepps til Víkur;
16. Víkurhérað: íbúar Austur-Eyjafjallahrepps til Stórólshvols;
17. Helluhérað: íbúar Rangárvallahrepps sunnan Þverár til Stórólshvols.

Í hverju einstöku tilfelli á hlutaðeigandi forgangsrétt til þjónustu af hendi þess héraðslæknis, sem greiðast er að ná til.

3. gr.

Ráðherra getur, ef nauðsyn krefur og eftir tillögum hlutaðeigandi hrepps-
nefnda, leyft héraðslækni að sitja um stundarsakir annars staðar en á lögskipuðu
læknissetri.

4. gr.

Forseti skipar landlækni og héraðslækna í öll þau læknishéruð, sem talin eru
í 1. gr., önnur en Reykjavíkurhérað.

Reykjavíkurhéraði gegnir borgarlæknir, ráðinn af bæjarstjórn, en skipaður af
forseta. Áður en borgarlæknir er ráðinn, skal leita umsagnar ráðherra um um-
sækjendur.

Landlæknir og héraðslæknar taka laun samkvæmt launalögum. Borgar-
læknir í Reykjavík tekur laun úr bæjarsjóði. Þegar nauðsyn krefur, er héraðs-
lækni skylt að taka við skipun um að annast, ásamt þjónustu héraðs síns, þjón-
ustu nágrannalæknishéraðs gegn hálfum byrjunarlaunum þess héraðs.

Um skipun (ráðningu) annarra embættislækna og lækna ríkisstofnana fer
eftir sérstökum lögum og venjum þar að lútandi.

5. gr.

Heimilt er að greiða úr ríkissjóði laun handa allt að sex aðstoðarlæknum
héraðslækna í fjölmönnum læknishéruðum, þar sem eru ekki starfandi læknar
aðrir en héraðslæknir, svo og í fjölmönnum kaupstaðarhéruðum, þar sem héraðs-
læknir gegnir umfangsmiklum embættisstörfum öðrum en lækningum. Hlutað-
eigandi héraðslæknar ráða sér slíka aðstoðarlækna í samráði við landlækni, en
ráðherra staðfestir ráðningu þeirra. Um laun aðstoðarlækna fer eftir ákvæðum
launalaga.

16 Það skal vera kvöð á aðstoðarlæknum, sem ráðnir eru samkvæmt ákvæðum 9. apríl þessarar greinar, að gripa megi til þeirra í allt að fjóra mánuði samtals á ári, þegar þeirra er þörf til að gegna læknishéruðum um stundarsakir sem settir héraðslæknar eða staðgöngumenn héraðslækna. Ráðherra er þó heimilt að undanþiggja aðstoðarlækna héraðslækna í einstökum héruðum slíkri kvöð.

Nú hefur læknir gegnt aðstoðarlæknisstarfi í sama héraði fimm ár eða lengur, og er þá ráðherra heimilt að skipa hann fastan aðstoðarlækni í því héraði.

Ef héraðslæknir forfallast frá störfum fyrir slysfarir, vanheilsu eða annað um stundarsakir, en þó lengur en svo, að henta þyki, að aðstoðarlæknir, ráðinn samkvæmt ákvæðum þessarar greinar, gerist staðgöngumaður hans, eða sé um að ræða héraðslækni í héraði, sem á ekki rétt á slíkum aðstoðarlækni, er ráðherra heimilt að skipa héraðslækninum staðgöngumann, er gegni héraðinu á eigin ábyrgð, og greiða úr ríkissjóði laun hans, er nemi héraðslæknilaunum í hlutaðeigandi héraði. Þessara hlunninda njóta einkum héraðslæknar, er lengi hafa gegnt embætti. Ákvæði þetta tekur einnig til annarra embættislækna en héraðslækna.

6. gr.

Heimilt er að greiða úr ríkissjóði $\frac{2}{3}$ launa handa allt að sex hjúkrunarkonum til starfa í læknishéruðum, þar sem eru fjölmenn afskekkt þorp eða byggðir, sem eiga langa eða erfiða leið til læknis að sækja, enda sitji þá hjúkrunarkonur þessar í þeim þorpum eða byggðum. Hlutaðeigandi sveitarstjórn eða sveitarstjórnir ráða héraðshjúkrunarkonur með ráði hlutaðeigandi héraðslæknis og í samráði við landlækni, en ráðherra staðfestir ráðningu þeirra.

Miða skal við það, að héraðshjúkrunarkonur taki laun sem aðstoðarhjúkrunarkonur samkvæmt ákvæðum launalaga.

Ráðherra setur héraðshjúkrunarkonum erindisbréf.

7. gr.

Landlæknir er ráðunautur ráðherra um allt það, er varðar heilbrigðismál, og annast framkvæmdir þeirra mála fyrir hönd ráðherra samkvæmt lögum, reglum og venjum, er þar um gilda. Hann hefur eftirlit með öllum læknum og heilbrigðisstarfsmönnum, en einkum héraðslæknum (í Reykjavík borgarlækni), öðrum embættislæknum og opinberum heilbrigðisstarfsmönnum.

Landlæknir skipuleggur skýrslugerðir héraðslækna (í Reykjavík borgarlæknis), annarra lækna og heilbrigðisstofnana, innheimtir fyrirskipaðar skýrslur frá þessum aðilum og annast útgáfu heilbrigðisskýrslna landsins.

8. gr.

Héraðslæknar (í Reykjavík borgarlæknir) hafa, hver innan síns héraðs, eftirlit með heilbrigðismálum og annast þar framkvæmdir opinberra heilbrigðisráðstafana samkvæmt lögum og fyrirmælum ráðherra og undir eftirliti landlæknis.

Héraðslæknar stunda almennar lækningar hver í sínu héraði, annast lyfja-sölu, þar sem er ekki sérstök lyfjabúð, og eru skyldir til að gegna aðkallandi sjúkravítjunum, hvenær sem þess er leitað, nema þeir séu hindraðir af öðrum embættisstörfum, sem eru meira aðkallandi, eða sjálfir sjúkir. Með þátttöku í læknaverði geta þeir og leyst sig undan gegningarskyldu á nánara tilteknum tímum.

Borgarlækni í Reykjavík er ekki skylt að sinna almennum lækningum. Í fjölmennum kaupstaðarhéruðum, þar sem er nægur fjöldi starfandi lækna, má ráðherra heimila héraðslækni að takmarka að meira eða minna leyti störf sín að almennum lækningum.

Nú er héraðslæknis vitjað úr öðru læknishéraði en sínu héraði til konu í 16 barnsnauð eða í annarri mjög brýnni nauðsyn, fyrir þá sök að hægara er að ná 9. apríl til hans en hlutaðeigandi héraðslæknis, og er honum þá jafnskylt að vitja sjúklingsins sem héraðsbúi hans ætti í hlut.

Héraðslæknar (í Reykjavík borgarlæknir) mega ekki, nema með sérstöku leyfi ráðherra, takast á hendur önnur föst launuð störf en þau, er við koma embættisstörfum þeirra. Héraðslæknir má veita forstöðu eða starfa við almennt sjúkrahús við hæfi héraðs síns, en ekki gegna viðtækari sjúkrahúslæknisstörfum nema með sérstöku leyfi ráðherra.

Ráðherra setur héraðslæknum og aðstoðarlæknum héraðslækna erindisbréf og kveður þar nánara á um skyldur þeirra og réttindi.

Bæjarstjórn setur borgarlækni í Reykjavík erindisbréf, sem ráðherra staðfestir.

Um verksvið annarra embættislækna og lækna ríkisstofnana fer eftir sérstökum lögum og venjum þar að lútandi.

9. gr.

Nú sezt starfandi læknir að í læknishéraði, þar sem er ekki sérstök lyfjabúð, eða þar í héraði, sem langt er til lyfjabúðar að sækja, og fer þá um lyfjaafgreiðslu til sjúklunga hans eftir því, sem um semur milli hans og hlutaðeigandi héraðslæknis (lyfsala) í samráði við landlækni. Náist ekki samkomulag, sker ráðherra úr. Telji ráðherra eftir atvikum eðlilegt, vegna nauðsynjar þeirra, sem viðskipti eiga við hinn starfandi lækni, að hann hafi sjálfur á hendi lyfjasölu, er ráðherra heimilt að úrskurða, að svo skuli vera, og er þá héraðslækni (lyfsala) skylt að una því bótafast.

10. gr.

Verði héraðslæknir að takast ferð á hendur til þess að leysa af hendi störf sín í þarfir hins opinbera eða einstakra manna, ber að sjá honum fyrir svarlegum flutningi ókeypis og svo beina leið, sem hægt er, frá og til heimilis hans.

Um greiðslu fyrir störf héraðslækna og aðstoðarlækna og staðgöngumanna héraðslækna fer eftir gjaldskrá héraðslækna, er ráðherra setur.

11. gr.

Héraðslæknar þeir, sem nú eru í embættum, verða endurgjaldslaust að sætta sig við þær breytingar, sem verða á héruðum þeirra eða embættum eftir lögum þessum.

12. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1956, og falla þá jafnframt úr gildi lög nr. 44 23. júní 1932, um skipun læknishéraða, verksvið landlæknis og störf héraðslækna, ásamt öllum lögum um breytingar á þeim lögum, sem síðan hafa verið sett og enn eru í gildi.

Gjört að Bessastöðum, 9. apríl 1955.

Ásgeir Ásgeirsson.

(L. S.)

Ingólfur Jónsson.